

II.4. FEJEZET – SUGÁRZÁSOK ELLENI VÉDELEM*

KOCSIS BIANKA**

A környezetjog egyik speciális szabályozást igénylő szakterülete a nukleáris jog. Jelen alfejezetben e jogterület azon legfontosabb szabályait igyekszünk kiemelni, amelyek az emberi egészség és a környezet nukleáris sugárzással szembeni védelmét biztosítják.

II.4.1. A szabályozás szintjei, legfontosabb dokumentumai

Nemzetközi szinten a területet számos két-, illetve többoldalú egyezmény szabályozza. *Kétoldalú egyezményt* hazánk többek között például Ausztriával, Amerikával, Romániával, Ukrajnával és Oroszországgal is kötött. A *többoldalú nemzetközi egyezmények* közül kiemelendő: (a) a nukleáris károkért való polgári jogi felelősségről szóló Bécsi Egyezmény (1963); (b) a nukleáris biztonságról szóló egyezmény (1996); (c) a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezmény (1980); (d) a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény¹ (1997).

Az *európai uniós szabályozást* illetően elmondható, hogy habár a nukleáris jogra vonatkozó alapvető rendelkezéseket már az alapszerződések is tartalmazzák, e területen mégis inkább a *rendeleteken*, illetve *irányelveken* keresztül történő szabályozás a jellemző. E rendkívül széles joganyagból két irányelvet érdemes kiemelni a téma kapcsán: (a) a Tanács nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/Euratom irányelve; (b) a Tanács kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról szóló 2011/70/Euratom irányelve.

A *magyar szabályozást* illetően elmondhatjuk, hogy az *Alaptörvénynek* ugyan nincsenek közvetlenül az atomenergia alkalmazására vonatkozó előírása, viszont tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyeket a nukleáris tevékenységekkel, építményekkel kapcsolatban alkalmazni kell, olyan alapjogokat, amelyek e területen is érvényesek (tipikusan e körbe tartozik például a közérdekű adatok megismeréséhez², vagy az egészséges környezethez³ való jog). E jogterületen a legfontosabb szabályokat

* Kocsis Bianka: Sugárzások elleni védelem. In: Raisz Anikó (szerk.) (2022). *Környezetjog – Különös rész*. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 167–174.
https://doi.org/10.53707/2021.ra.kornykul_ii4.

** Kocsis Bianka Enikő, dr. jur.; Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földhivatali Főosztály, Földhivatali Osztály 1., kormánytisztviselő.

¹ Lásd bővebben: Silye 2013.

² Alaptörvény VI. cikk (3) bek.

³ Alaptörvény XXI. cikk.

az *Atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény*⁴ (továbbiakban atomenergia-törvény) tartalmazza, de emellett persze számos *miniszeri, illetve kormányrendelet* is található a vonatkozó joganyagban. Idetartozik többek között (a) a 112/2011. (VII. 4.) Korm. rendelet az Országos Atomenergia Hivatal⁵ nukleáris energiával kapcsolatos európai uniós, valamint nemzetközi kötelezettségével összefüggő feladatköréről, az Országos Atomenergia Hivatal (továbbiakban OAH vagy Hivatal) hatósági eljárásaiban közreműködő szakhatóságok kijelöléséről, a kiszabható bírság mértékéről, valamint az Országos Atomenergia Hivatal munkáját segítő tudományos tanácsról, (b) a 7/2007. (III.6.) IRM rendelet a nukleáris anyagok nyilvántartásának és ellenőrzésének szabályairól, (c) a 167/2010. (V. 11.) Korm. rendelet az országos nukleárisbaleset-elhárítási rendszerről, (d) a 155/2014. (VI. 30.) Korm. rendelet a radioaktív hulladékok átmeneti tárolását vagy végleges elhelyezését biztosító tároló létesítmények biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről, (e) a 487/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről. Végezetül érdemes megemlítenünk a terület szabályozása kapcsán az *OAH-útmutatókat* is. Az OAH ugyanis mint atomenergia-felügyeleti szerv többek között hatáskörrel rendelkezik arra is, hogy a nukleáris biztonsági követelmények és rendelkezések teljesítése érdekében ajánlásokat fogalmazzon meg. A hivatal ezen ajánlásai útmutatók formájában jelennek meg.

II.4.1.1. Az 1996. évi nukleáris biztonságról szóló egyezmény

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség égisze alatt született dokumentum által rögzített kötelezettségek három nagyobb téma köré csoportosítva kerültek rögzítésre, amelyek lényegében az egyezmény *alappilléreit*⁶ is jelentik. Eszerint a nukleáris biztonság garantálása három módon érhető el: (a) jogalkotás és szabályozás útján (amely magában foglalja a megfelelő normatív háttér, illetve hatósági szervezet kialakításának kötelezettségét is)⁷, (b) az általános biztonsági kérdések révén (nukleáris biztonság, sugárvédelem, nukleáris veszélyhelyzetre való felkészülés stb.)⁸, valamint (c) a létesítménybiztonság oldaláról (amely a nukleáris létesítmények egyes létesítményeinek sajátosságai szerint differenciált speciális biztonsági szabályok betartását jelenti)⁹. A prevencióra természetesen mindvégig kiemelten figyelemmel kell lenni.¹⁰

⁴ A továbbiakban: Atv.

⁵ A továbbiakban: OAH.

⁶ Kecskés – Silye 2013, 70.

⁷ Kecskés – Silye 2013, 70–71.

⁸ Kecskés – Silye 2013, 71–73.

⁹ Kecskés – Silye 2013, 73–75.

¹⁰ Kecskés – Silye 2013, 70.

II.4.1.2. A Tanács nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/Euratom irányelve

Az irányelv célja, hogy megteremtse a nukleáris biztonság létrehozásának és fenntartásának közösségi alapjait, valamint hogy biztosítsa, hogy a tagállamok olyan nemzeti szabályozást alkalmazzanak, amely garantálja a munkavállalók és a lakosság ionizáló sugárzással szembeni védelmét.¹¹

Hatálya az abban meghatározott engedély¹² alapján működő békés célú nukleáris létesítményekre, és az ott történő atomenergia-alkalmazásra terjed ki, figyelemmel a létesítmény valamennyi életciklusára. Jóllehet, az itt rögzített előírások egy közösségi jogalapot teremtenek a nukleáris energiapolitika területén, azonban e dokumentum eltérést enged a tagállamoknak, amennyiben a közösségi joggal összhangban, szigorúbb biztonsági intézkedéseket szeretnének hozni az irányelvben foglaltaknál.¹³

Az irányelv értelmében a tagállamok kötelesek hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságot létrehozni a nukleáris létesítmények biztonsága terén, melynek funkcionálisan el kell különülnie az atomenergia támogatása vagy felhasználása terén – a villamosenergia-termelést is ideértve – érdekelt bármely más szervtől vagy szervezettől a tényleges függetlenségének biztosítása érdekében.¹⁴

Az irányelv kiemelt figyelmet fordít a nyilvánosság tájékoztatására, éppen ezért a tagállamok kötelesek garantálni azt, hogy a nukleáris biztonság szabályozásával kapcsolatos információk a munkavállalók és a nyilvánosság rendelkezésére álljanak.¹⁵

II.4.1.3. A Tanács kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról szóló 2011/70/Euratom irányelve

Az irányelv célja egy speciális közösségi keretrendszer létrehozása a kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelésének a biztosítására, annak elkerülése érdekében, hogy indokolatlan terhek háruljanak a jövő nemzedékeire. Ezért magas szintű nukleáris biztonsági előírások bevezetésére szorítja a tagállamokat és a nyilvánosság tájékoztatására is nagy hangsúlyt fektet.¹⁶

¹¹ Nukleáris biztonsági irányelv, 1. cikk.

¹² Az irányelv 3. cikkének 4. pontja értelmében az *engedély*: valamely tagállam joghatósága alatt kiadott bármely olyan jogi dokumentum, amelynek célja a nukleáris létesítmények telephelyének kiválasztására, a létesítmények tervezésére, építésére, üzembe helyezésére, üzemeltetésére és leszerelésére vonatkozó felelősség átruházása.

¹³ Nukleáris biztonsági irányelv, 2. cikk (1)–(2) bek.

¹⁴ Nukleáris biztonsági irányelv, 5. cikk (1)–(2) bek.

¹⁵ Nukleáris biztonsági irányelv, 8. cikk.

¹⁶ Kiegészítő fűtőelemek és radioaktív hulladékok kezeléséről szóló irányelv, 1. cikk.

II.4.2. A magyar szabályozás

Az atomenergia-törvény 3. §-5/A. § szakaszaiban rögzíti a *nukleáris energia alkalmazásának alapelveit*, melyek a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség által meghatározott princípiumokkal¹⁷ összhangban lettek kialakítva. Ezek az elvek három kategóriába sorolhatók: (a) az *előnyös felhasználást* célzó kategóriába tartozó elvek (aa) az előnyösség, és (ab) az átláthatóság, (b) a *felelős felhasználás* körébe tartozó elvek: (ba) az emberek és a környezet védelme¹⁸, (bb) a biztonság, (bc) a fegyverelterjedés elleni harc (non-poliferáció elve), (bd) a hosszú távú elkötelezettség, végül (c) a *fenntartható felhasználáshoz* kapcsolódó elvek pedig: (ca) a forrásfelhasználás hatékonysága, és (cb) a folytonos fejlesztés elvei.

A nukleáris energia termelése során keletkező hulladék kezelése a sugárzás elleni védelem egyik kritikus pontja. Ennek fontossága levezethető az általános környezetjogi elvek közül például, az elővigyázatosság, a megelőzés, illetve a fenntartható fejlődés elveiből is, de a területre vonatkozó speciális alapelvek közül az atomenergia felelős felhasználásnak elve is felhívja erre a figyelmet, és megköveteli az efféle anyagok biztonságos, kellő gondossággal történő kezelését, valamint az előrelátást ezen a területen. Éppen ezért az Atv. szigorú rendelkezéseket tartalmaz a *radioaktív hulladékok, illetve a kiégett üzemanyagok tárolása és elhelyezése* vonatkozásában.

E rendelkezések közül a legfontosabb, hogy az atomenergia alkalmazására engedély csak akkor adható, ha biztosított a keletkező radioaktív hulladék és a kiégett üzemanyag biztonságos elhelyezése.¹⁹ Tehát az engedélyesnek már jóval a nukleáris tevékenység megkezdése előtt, az engedélyezés szakaszában gondoskodnia kell a majdani keletkező kiégett fűtőelemek, radioaktív hulladékok elhelyezéséről, biztonságos kezeléséről. A jogszabályi előírások szerint az elhelyezés csakis akkor tekinthető biztonságosnak, ha (a) biztosított az emberi egészség és a környezet védelme e tevékenységek teljes időtartamára, és (b) az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt hatás az országhatárokon túl sem nagyobb a belföldön elfogadottnál.²⁰

A kiégett üzemanyag és a radioaktív anyagok kezelése tárgyában egyébként az Országgyűlés a Kormány előterjesztése alapján (az Atv.-ben meghatározott elvek mentén, összhangban a nemzetközi követelményekkel) köteles *nemzeti politikát*²¹ készíteni, amelynek tekintetében 5 évente felülvizsgálatot is le kell folytatnia. Az ebben rögzített politikai célok végrehajtásáról a *nemzeti programban*²² kell rendelkezni,

¹⁷ IAEA 2008, 1–2.

¹⁸ Az Atv. ezen alapvető, mint alapvető biztonsági célkitűzést emeli ki, és a 4/A. § szakaszában számos olyan előírást is megfogalmaz, amely az ionizáló sugárzás káros hatásaival szemben az ember és a környezet védelmét hivatott elősegíteni (például: a kormányzat által kialakítandó hatékony jogi szabályozás, az észszerűen elérhető legmagasabb szintű biztonságra való törekvés kötelezettsége, az atomenergia alkalmazójára vonatkozó előírás, mely szerint köteles mindent megtenni a nukleáris vagy sugárbaeset megelőzése és következményeinek enyhítése érdekében, stb.).

¹⁹ Atv. 38. § (1) bek.

²⁰ Atv. 38. § (3) bek.

²¹ Atv. 5/B. §.

²² Atv. 5/C. §.

amit a Kormány fogad el (szintén az Atv.-ben meghatározott tartalommal), és felülvizsgál 5 évente. A nemzeti programot a kiégett üzemanyag és a radioaktív hulladék kezelésének a keletkezéstől a végleges elhelyezésig tartó valamennyi szakaszára és a nukleáris létesítmény leszerelésére kiterjedően kell elkészíteni.

Ehhez kapcsolódóan meg kell említenünk továbbá a *Központi Nukleáris Pénzügyi Alapot* is. Ez egy, a radioaktív hulladék végleges elhelyezésének, a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásának és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásának, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésével összefüggő feladatok finanszírozását biztosító elkülönített állami pénzalap.²³ Az atomerőmű minden hónapban meghatározott összeget köteles ebbe az alapba befizetni, annak érdekében, hogy bizonyos jövőbeni események kapcsán a felmerülő költségek megtérítését biztosítsa. Ilyen jövőbeni események lehetnek: (a) a radioaktív hulladék végleges elhelyezése, (b) a kiégett üzemanyag átmeneti tárolása (beleértve a tároló leszerelését is), (c) nukleárisüzemanyag-ciklus lezárása, (d) az atomerőmű leszerelése, valamint (e) az ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulásoknak nyújtott támogatás.²⁴

Az *atomenergia biztonságos alkalmazásának irányítása és felügyelete* a Kormány feladata, ami az ehhez kapcsolódó feladatait minisztereken, illetve az OAH-on keresztül hajtja végre.²⁵ Ez a hivatal kormányhivatalnak minősül (tevékenységét illetően éves jelentéstételi kötelezettséggel tartozik a Kormány, illetve az Országgyűlés felé)²⁶, ezért miniszteri felügyelet alatt áll, döntéseit azonban felügyeleti jogkörben megváltoztatni vagy megsemmisíteni nem lehet.²⁷

Tevékenységet tekintve az OAH legfontosabb feladata a *hatósági felügyelet* ellátása az atomenergia-alkalmazás területén. E feladatkörének ellátásához alapvetően négy főbb eszközt vehet igénybe: (a) engedélyezés, (b) ellenőrzés, (c) értékelés és (d) érvényesítés. Az *engedélyezés*²⁸ eszközével a Hivatal az adott nukleáris tevékenységet megelőzően élhet, hiszen a szerv ilyenkor a tevékenység végrehajtása előtt bírálja el annak végrehajthatóságát és határozza meg a végrehajtás feltételeit, a kapcsolódó feladatokat. A hatósági engedélyezési eljárás után néhány létesítmény esetében az Atv. magasabb szintű hozzájárulást is előír: (a/1) meglévő nukleáris létesítmény tulajdonjogának megszerzéséhez és a használat bármilyen jogcímen való átengedéséhez a Kormány előzetes, elvi hozzájárulása szükséges. (a/2) Új nukleáris létesítmény létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez, illetőleg meglévő atomerőmű további reaktorblokkal való bővítéséhez az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása szükséges. (a/3) Egy atomerőmű létesítése, jogszerű működése a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal további engedélyeit is feltételezik. Az *ellenőrzés*²⁹ eszközét viszont a Hivatal már a nukleáris tevékenység végrehajtásának időtartama alatt alkalmazhatja. Ennek célja a vonatkozó jogszabályoknak,

²³ Atv. 62. § (1) bek.

²⁴ Atv. 63. § (1) bek.

²⁵ Atv. 6. § (1)–(2) bek.

²⁶ Atv. 8. § (3) bek.

²⁷ Atv. 8. § (1) bek.

²⁸ OAH 2016c.

²⁹ OAH 2016a.

hatósági határozatokban előírtaknak, hatósági útmutatókban rögzítetteknek, szabványoknak való megfelelés vizsgálata. Három altípusát különböztethetjük meg: (b/1) átfogó ellenőrzés: a nukleáris létesítmény működése, az irányítási rendszer vizsgálata, (b/2) feltáró ellenőrzés: a biztonságos működéssel kapcsolatos problémák feltárása, (b/3) eseti ellenőrzés: a nukleáris létesítmény adott életciklusához tartozó folyamatok vizsgálata. Az *értékelés*³⁰ eszközét az OAH a felügyelete alá tartozó tevékenység, folyamat lezárása után alkalmazhatja. A Hivatal ugyanis minden évben értékeli a felügyelete alá tartozó nukleáris létesítmények biztonsági teljesítményét. Az *értékesítés*³¹ keretében számos beavatkozási lehetősége van az OAH-nak a jogszabályi rendelkezések betartatása érdekében – az egyik legmarkánsabb a bírság, amely azonban fontos, hogy csak egy végső eszköz lehet.

Az atomenergia-alkalmazás hatósági felügyelete mellett az OAH számos *más feladator*³² is ellát a nukleáris energia területén, így többek között: (a) az atomenergia alkalmazásával kapcsolatosan bizonyos jogszabályok elkészítésére javaslatot tehet, (b) tájékoztatja a közvéleményt a saját hatáskörében meghozott döntéseiről, egyéb kapcsolódó fontosabb információkról, (c) a nemzetközi, illetve uniós szervezetekkel való kapcsolattartás, együttműködés felelőse, (d) felügyeli továbbá a nemzetközi, illetve uniós dokumentumokban vállalt kötelezettségek teljesítését, (e) nukleárisbal-eset-elhárítási feladatokat lát el, valamint (f) általános építésügyi, illetve építésfelügyeleti hatósági feladatokat is teljesít.

A nemzetközi és uniós szintű *együttműködés*, valamint az e keretek között megkötött dokumentumokból eredő kötelezettségek felelőseként az OAH számos nukleáris hatósággal tartja a kapcsolatot mindkét szinten, ezek közé tartozik többek között: (a) a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, (b) az OECD Nukleáris Energia Ügynöksége, (c) az EU nukleáris területen működő munkacsoportjai, mint például a WPAQ (a Tanács Nukleáris Kérdések Munkacsoportja), (d) az ENSREG (európai nukleáris biztonsági hatóságok csoportja) stb.

Sugárvédelmi szempontból az Atv. egyik fontos rendelkezése, hogy a nukleáris létesítménynek és a radioaktív hulladék-tárolónak a környezete – ideértve annak felszín alatti részét is – *biztonsági övezetté* jelölhető ki a létesítmény, illetve annak környezete és az ott élő lakosság védelme érdekében. Az ilyen területeken az Atv. rendelkezései nyomán meghatározott korlátozások, és tilalmak rendelkeznek el, amiket az ingatlan-nyilvántartásba is fel kell jegyezni. Ezek a következők lehetnek: (a) telekalakítási tilalom, (b) építési tilalom, (c) bányászati jog korlátozása, (d) földhasználati jog korlátozása, (e) vízhasználati jog korlátozása, (f) egyéb használati korlátozás. Bizonyos esetekben lehetőség van a biztonsági övezet által érintett terület kisajátítására is – konkrétan akkor: (a) ha az elrendelt tilalom vagy korlátozás az ingatlan rendeltetésszerű használatát megszünteti, vagy jelentős mértékben akadályozza, illetve (b) ha az atomenergia alkalmazását szolgáló, a biztonsági övezetben

³⁰ OAH 2016b.

³¹ OAH 2016c.

³² Ezek csak a Hivatal főbb feladatköréi. A feladatkörök részletes felsorolását az Atv. 8. § (4) bek., valamint a már említett 112/2011. (VII. 4.) Korm. rendelet 1. §–1/B. § rögzítik.

telepítendő létesítmény biztonságos használata ezt szükségessé teszi. További biztonsági rendelkezés, hogy az atomerőmű, a kutatóreaktor és a kiégett üzemanyag átmeneti tárolója felett repülési tilalmat kell elrendelni.³³

Végül fontos néhány szót ejtenünk a *kártérítési felelősségről*³⁴ is, mely egyfajta ösztönzésként szolgálhat a sugárvédelmi intézkedések betartása érdekében. A nukleáris károk megtérítésére fő szabály szerint a nukleáris létesítmény engedélyese köteles.³⁵ E kötelezettsége alól kizárólag az Atv.-ben meghatározott esetkörökben³⁶ mentesülhet: (a) ha az atomkár a nukleáris létesítmény tevékenységi körén kívül eső, elháríthatatlan külső ok (fegyveres összeütközés, háború, polgárháború, fegyveres felkelés, rendkívüli méretű természeti katasztrófa) által közvetlenül kiváltott nukleáris baleset következménye. (b) Ha bizonyítja, hogy az atomkár megtérítését követelő személyt ért atomkár részben vagy egészben az atomkár megtérítését követelő személy súlyosan gondatlan, vagy kifejezetten az atomkár előidézésére irányuló, szándékos és elháríthatatlan cselekvésének vagy mulasztásának a következménye. A törvényben meghatározott e kivételektől eltekintve az atomkárokért való felelősség korlátozása vagy kizárása semmis (*abszolút felelősség*). Az atomkár megtérítésének mértékére, módjára, esedékességére a Ptk.³⁷ szabályai irányadóak. Azonban az engedélyes kártérítési kötelezettségének összege *limitált*³⁸. A korlátozás mértéke a nukleáris létesítmény típusától függ³⁹: (a) atomerőmű, atomfűtőmű és nukleáris üzemanyagot előállító, illetve feldolgozó létesítmény esetében az engedélyes felelőssége nukleáris balesetenként nem haladhatja meg a 100 millió SDR-t⁴⁰. (b) Egyéb nukleáris létesítményben, továbbá a nukleáris üzemanyag szállítása, illetve tárolása során keletkező atomkárok esetén az engedélyes felelőssége nem haladhatja meg nukleáris balesetenként az 5 millió SDR-t. Az ezen összegeket meghaladó atomkár megtérítésére a magyar állam köteles, azonban szintén csak egy meghatározott összegig, konkrétan 300 millió SDR-ig. Ami a károsultak megtérítési igényét illeti, az Atv. megállapít egy szubjektív (3 év, amely attól a naptól számítandó, amelyen az atomkár megtérítésére jogosult tudomást szerzett, vagy tudomást szerezhetett volna az atomkár bekövetkeztéről és az ezért felelős engedélyes személyéről) és egy objektív (a nukleáris baleset bekövetkeztének időpontjától számított 10 év) *elévülési idő*⁴¹ is.

³³ Atv. 34–37. §§.

³⁴ Lásd bővebben: Kocsis – Szilágyi 2017.

³⁵ Atv. 48. § (1) bek.

³⁶ Atv. 49. §.

³⁷ Atv. 48/A. § (2) bek.

³⁸ Atv. 52. §.

³⁹ E szabályozás háttérében egy nemzetközi szerződés áll, a már korábban is említett 1963-as Bécsi Egyezmény. Lásd bővebben: Kecskés 2013, valamint Lamm 2013.

⁴⁰ Atv. 2. § 25. pont: Special Drawing Rights (különleges lehívási jog) – a Nemzetközi Valuta Alap által meghatározott nemzetközi elszámolási egység.

⁴¹ Atv. 57. §.

Irodalomjegyzék

- [1] IAEA (2008). *Nuclear Energy-Basic Principles*. Nuclear Energy Series, IAEA, Vienna.
- [2] Kecskés Gábor – Silye Judit (2013). A nukleáris biztonságról szóló egyezmény. In: Lamm Vanda (szerk.). *Nukleáris jog a 21. század első évtizedeiben*. Wolters Kluwer Kft., Budapest, 65–80.
- [3] Kecskés Gábor (2013). A nukleáris károkért való felelősség az 1960-as Párizsi és az 1963-as Bécsi Egyezmények alapján. In: Lamm Vanda (szerk.). *Nukleáris jog a 21. század első évtizedeiben*. Wolters Kluwer Kft., Budapest, 9–19.
- [4] Kocsis Bianka Enikő – Szilágyi János Ede (2017). Az atomenergia jogi szabályozása a felelősségi kérdések tükrében. *Publicationes Universitatis Miskolcensis – Sectio Juridica et Politica* Tomus XXXV, 311–324.
- [5] Lamm Vanda (2013) A nukleáris kárfelelősségi rendszerek harmonizálása – Kísérletek egységes nukleáris kárfelelősségi szabályok létrehozására, in: Lamm Vanda (szerk.) *Nukleáris jog a 21. század első évtizedeiben*, Wolters Kluwer Kft., Budapest, 21–46.
- [6] OAH (2016a). *Ellenőrzés*. november 15, www.haea.gov.hu/web/v3/OAHPortal.nsf/web?openagent&menu=02&submenu=2_1_997 [2016. 11. 15.].
- [7] OAH (2016b). *Értékelés*. novemeber 15, www.haea.gov.hu/web/v3/OAHPortal.nsf/web?openagent&menu=02&submenu=2_1_999 [2016. 11. 15.].
- [8] OAH (2016c). *Nukleáris létesítmények biztonsági felügyelete*. november 15, www.haea.gov.hu/web/v3/OAHPortal.nsf/web?openagent&menu=02&submenu=2_1 [2016. 11. 15.].
- [9] Silye Judit (2013). A radioaktív hulladékok biztonságos kezelésének nemzetközi jogi szabályozása. In: Lamm Vanda (szerk.). *Nukleáris jog a 21. század első évtizedeiben*. Wolters Kluwer Kft., Budapest, 47–64.